

Handläggare: Margareta Eriksson
Tfn: 08-508 18 049

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Underlag till budget för år 2007 med beräkningar för åren 2008 och 2009, Farsta stadsdelsnämnd

(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till budget för åren 2007 – 2009
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning samt hemställer att kommunstyrelsen beaktar de synpunkter som framförs i ärendet
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

De största frågorna under planperioden rör fortsatt utbyggnad av förskoleverksamhet, insatser för att anpassa skolorna till ett förändrat elevantal och för att motverka arbetslöshet och behov av försörjningsstöd. Till följd bl.a. av en skärpt EU-lagstiftning inom livsmedelsområdet måste förskolornas och skolornas kök upprustas. Projekt som drivs med stöd av stadsdelsförnyelsen och kompetensfonden ska i möjligaste mån inlemmas i ordinarie verksamhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ledningens stab och behandlats i de lokala pensionärs- och handikappråden. Redovisningen utgår, i enligt med stadsledningskontorets direktiv, från stadens fem prioriterade områden.

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Minskade barngrupper i förskolan

Behovet av nya platser och avdelningar inom förskolan ses kontinuerligt över. Platsbehovet bedöms utifrån senast tillgängliga befolkningsprognos och hur stor andel av nyttillkomna barn som enligt erfarenhet kommer att vilja ha plats.

Befolkningsprognos enl. USK hösten 2005

År	Antal barn*	Differens
2006	2 471	
2009	2 611	140

* i åldrarna 1-5 år

Antalet barn i förskoleåldern beräknas öka med c:a 140 fram till år 2009.

Beräknat platsbehov

År	Antal platser	Differens
2006	1 411	
2009	1 480	69

Behovet av nya avdelningar bedöms utifrån det ökade platsbehovet och förskoleplanens mål om barngruppernas storlek; högst 12 barn på avdelningar för 1-3-åringar, och högst 16 på avdelningar för 1-5- och 3-5-åringar.

Sedan 2002 har 13 nya förskoleavdelningar öppnats i Farsta, varav fem under 2005. I början av 2006 öppnas två nya avdelningar i Sköndal, två i Gubbängen och en i Tallkrogen. För att täcka behovet under senare delen av 2006 beräknas ytterligare sex avdelningar starta, tre i Sköndal, en i centrala Farsta och två i Gubbängen.

Därutöver bedömer förvaltningen att fem nya avdelningar behöver öppnas för att täcka behovet fram till 2009. Behov av ytterligare platser kommer i första hand att finnas i de områden där det byggs nya bostäder, dvs. Sköndal, Larsboda och Fagersjö, men också i områden där det sker ett generationsbyte, t.ex. Gubbängen.

Antalet elever i skola och skolbarnsomsorg

Elevantalsprognos, Farstas kommunala skolor år F-9, USK, HT 2005

År	Antal barn		Differens	
	F-6	7-9	F-6	7-9
2006	2 495	975		
2009	2 415	863	-80	-112

Minskningen av antalet elever i åldrarna 6-15 år beräknas enligt prognosen till c:a 190 fram till år 2009. Den traditionella elevantalsprognosen har dock visat sig utgöra ett osäkert planeringsunderlag. T.ex. var antalet elever under 2005 drygt 170 färre än vad som angavs i USK:s föregående prognos.

Farstas kommunala grundskolor har under 2004-2005 haft en stor elevantalsminskning. Dels är det färre barn i området som uppnår skolåldern än som går ut grundskolan dels väljer föräldrar och elever andra skolor än stadsdelens kommunala.

För närvarande pågår en utredning för att skapa en organisation anpassad till det vikande elevunderlaget. Utredningen ser samtidigt över skolornas organisation och kostnadsläge, i första hand vad gäller lokaler och organisation. Resultatet ska redovisas för stadsdelsnämnden under våren 2006 och innehålla förslag på ett effektivare resursutnyttjande.

Arbete för att nå målen i skolan

För att säkerställa vilka insatser som behöver göras inom skolan kommer en fem-årig skolutvecklingsplan att utarbetas för stadsdelen. Den kommer att innehålla prioriterade områden samt tydliggöra vilka områden som behöver utvecklas och hur det ska gå till. Utöver detta fortsätter arbetet med att ta fram gemensamma riktlinjer inom olika områden, som ett stöd till skolorna.

För att följa elevernas resultat använder skolorna flera gemensamma utvärderingsinstrument, där man regelbundet stämmer av med elev och föräldrar hur långt eleven kommit i sin kunskapsutveckling.

Genom att delta i NTA-projektet (natur och teknik för alla) i samarbete med bl.a. Kungliga vetenskapsakademien och Stockholms universitet fortsätter stadsdelens skolor arbetet för att stärka ämnena naturvetenskap och teknik.

Fler stadsdelsgemensamma undervisningsgrupper för barn i behov av särskilt stöd kommer att inrättas. Samtliga skolor deltar i ett kompetensutvecklingsprojekt för att stärka bedömaröverensstämmelsen.

Stöd och hjälp till äldre i ordinärt boende

Kvarboendeprincipen kommer att prägla äldreomsorgen, med behov av utbyggnad inom demensdagvård och social dagvård. Den kommer också att öka kravet på kompetens inom hemtjänsten och på samarbetet med primärvården. Samarbetet med anhöriga och frivilliga organisationer måste utvecklas.

Alla äldre som har hjälp genom hemtjänsten får ett vårdbiträde som personlig kontaktperson. Kontaktpersonens uppgift är att tillsammans med vårdtagaren planera för kommande insatser.

Personal inom hemtjänsten kommer att få vidareutbildning om demenssjukdomar. Hemtjänsten använder också ett särskilt handlingsprogram för ökad säkerhet och trygghet för personer med demenshandikapp som bor i ordinärt boende.

Hökarängens närvårdcentral redovisas på sid. 5.

Avveckling av flerbäddsrums i vård- och omsorgsboende

Inom Farsta sjukhem finns fortfarande 21 dubbelrum, varav flertalet på sikt bör omvandlas till enkelrum. Förvaltningen avser att under början av planperioden omvandla fem dubbelrum. I samband med upprättandet av äldreboendeplanen 2006 kommer en total översyn av Farsta sjukhem att göras. Översynen kommer att inkludera planering för avveckling av resterande 16 dubbelrum.

Utbyggnad för funktionshindrade

Särskilda boendeformer

Det finns behov av att inrätta ett antal tränings- och försöklägenheter för personer med t.ex. lindrig utvecklingsstörning eller Aspergers syndrom som har behov av visst personalstöd. Önskemål har framförts om att fem lägenheter planeras för detta i samband med bostadsbyggande vid Ågesta Broväg. Byggnationen beräknas starta andra kvartalet 2006, med inflyttning tidigast ett år därefter.

Förvaltningen avser att anmäla intresse för ytterligare gruppboendestäder/boendeheter i samband med att nya byggnadsplaner tillkommer och med hänsyn tagen till redan befintliga gruppboendestäder.

Möjligheten att bygga om gruppboendet Lingberga, för psykiskt funktionshindrade, för att inrymma ytterligare en lägenhet ska utredas vidare.

Projekt Ytterö/Bodbetjänten

I samarbete med landstinget genomförs ett projekt för att underlätta utslussningen från Ytterö behandlingshem (landstingets verksamhet) till eget boende. I en kollektivlägenhet får personer med permission från rättspsykiatrisk vård stöd av kommun- och landstingspersonal, en ny mellanvårdsform. Projektet drivs med s.k. Miltonpengar t.o.m. 2006. Om projektet permanentas bör driftsansvaret ligga på landstinget.

Dagliga verksamheter - sysselsättning

Ingen utökning av dagliga verksamheter eller sysselsättning planeras under den närmaste treårsperioden. Befintliga verksamheter kommer att utvecklas mot målet att finna former som ökar möjligheterna för delaktighet i samhället och som för psykiskt funktionshindrade är mer rehabiliterande.

Boende för hemlösa

Socialtjänsten i Farsta har kontakt med ett stort antal personer som är hemlösa i den meningen att de saknar egen lägenhet med förstahandskontrakt. De flesta av dessa får hjälp med någon form av mer långsiktigt boende och tillhör därför inte den grupp som i huvudsak är hänvisad till härbärgen, de som i praktiken saknar "tak över huvudet".

Förvaltningens verktyg för att avhjälpa hemlösheten är inackorderingshem, två egna boendeenheter inom Farsta hotellhem och ett stort antal försöks- och träningslägenheter. Förvaltningen har utarbetade planer för ytterligare en boendeenhet men ser för närvarande inga möjligheter att klara finansieringen inom budgetram.

Det fåtal personer som inte klarar av de boendeanternativ förvaltningen har att erbjuda är en grupp med multiproblem. Förvaltningen anser att det för insatser till denna grupp krävs ett samordnat ansvar som sträcker sig över hela staden.

Samverkan med landstinget

Avdelningscheferna för individ och familj, förskola/skola och omsorg om äldre och funktionshindrade fortsätter de kontinuerliga träffarna med landstingets beställare, för genomgång av befintliga avtal och övrig problemlösning.

S.k. BUS-samverkan sker vid ca fyra tillfällen per år med representanter bl.a. från barnavårdscentral (BVC), barn- och ungdomspsykiatri (BUP), landstingets habilitering och stadsdelens berörda enheter när det gäller barn och ungdomar.

Avdelningschefen för utförarna inom omsorgen om äldre och funktionshindrade fortsätter med regelbundna möten med primärvårdens verksamhetschefer.

I januari 2006 öppnade Gullmarsplans beroendemottagning i samverkan mellan landstinget och stadsdelarna Skarpnäck, Enskede-Årsta och Farsta. Mottagningen kommer att drivas som permanent verksamhet. Ungdomsmottagningen som drivs tillsammans med landstinget kommer också att finnas kvar.

Projektet *Ytterö/Bodbetjanten* nämns i föregående avsnitt.

Samarbetsprojektet *Hökarängens närvårdcentral* har pågått sedan sommaren 2004 och innebär att kommunal hemtjänst kombineras med landstingsdriven vårdcentral, med en gemensam enhetschef. Närvårdcentralen betjänar närområdets boende över 65 år samt funktionshindrade. Under 2006 kommer landsting och kommun att få ta ställning till hur man ska driva verksamheten vidare.

S.k. utskrivningsklara från sjukvården ställer allt högre krav på kommunens personal, men också på primärvården, då patienterna tenderar att skrivas ut allt tidigare och kommer hem med komplexa somatiska diagnoser. Förvaltningen anser att landstinget bör se över ansvarsförhållande mellan primärvård och geriatrik så att lagens intentioner efterlevs.

Medarbetarna

Kompetensförsörjning

Drygt åtta procent av förvaltningens tillsvidareanställda är 60 år eller äldre. Individ och familj, skola och administration är de verksamheter som har den högsta andelen. Under våren 2006 kommer en noggrann analys att göras av varje verksamhetsområde, som ett underlag för eventuellt riktade rekryteringsinsatser. Hit hör också behoven att rekrytera kompetent personal till omsorgen om funktionshindrade, något som för närvarande är svårt.

En fortsatt satsning från staden på all pedagogisk personal när det gäller betyg- och bedömaröverensstämmelse, svenska som andraspråk och utarbetande av handlingsplaner och åtgärdsprogram är av största vikt även under denna period.

Förvaltningen ser också ett fortsatt behov av vidareutbildning av barnskötare, vårdbiträden och undersköterskor. Barnskötargruppen kommer även fortsättningsvis att behöva ha tillgång till gymnasieutbildningen på 800 poäng.

Utifrån det utvecklings- och visionsarbete som genomförs inom Farsta fritid kommer en handlingsplan att skrivas. Planen ska innefatta insatser för kompetensutveckling som står i överensstämmelse med de behov den öppna verksamheten har i ett femårsperspektiv.

Stadsdelen kommer även framgent att ta emot studerande som praktikanter, t.ex. från lärarhögskolan och från sjuksköterske- och socionomutbildningen.

För närvarande ser förvaltningen inget som talar för en nämnvärd övertalighet. Frågan är dock beroende av framtida budgetförutsättningar.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen kommer, på sätt som beskrivits i senaste verksamhetsberättelse/-plan, att med nedanstående metoder arbeta för att ytterligare sänka sjukfrånvaron.

- Insatser från personalkonsulenter
- Nära samarbete med försäkringskassa och företagshälsovård
- Individuella rehabiliteringsinsatser
- Stort utbud av friskvårdsinsatser
- Att så många som möjligt ges tillfälle att utnyttja friskvårdstid
- Fortlöpande utbildning av chefer i rehabilitering, personalvård och arbetsmiljö
- Anlitande av arbetslivskonsulter
- Alla anställda med sex sjukfrånvarotillfällen under en tolv månadersperiod kommer att kallas till hälsosamtal hos företagshälsovården

Målet är att sjukfrånvaron ska minska med en procent per år under planperioden.

Försäkringskassans nya strategi med större återhållsamhet vid bedömningen av intyg om arbetsoförmåga gör att arbetsgivaren i fler fall måste betala ut sjuklön. Fortsätter trenden med underkända läkarintyg befarar förvaltningen att enheternas budget kommer att belastas med sjuklöner till anställda med läkarintyg som styrker rätten till frånvaro från arbetsplatsen.

Ledarstrategi

Förvaltningen kommer under 2007 att fortsätta arbetet med att implementera den i staden antagna ledarstrategin. Bl.a. innefattar detta arbetet med att ta fram tydliga lönekriterier för arbetsledare. Ledarskapet ska ge förutsättningar för chefer vid förvaltningen att utvecklas i sin yrkesroll och att känna delaktighet i förvaltningens mål. Utbildning och handledning är viktiga inslag i chefsutvecklingen.

I ett försök att utveckla och förnya synen på ledning av pedagogisk verksamhet kommer några av våra arbetslagsledare att årligen ges möjlighet att delta i magisterutbildning, för att stärka dem i sin roll som pedagogiska ledare. Inom denna grupp kommer några att ges möjlighet att läsa pedagogik med inriktning mot utbildningsledning/rektor.

Löner

Efter att samtliga befattningar i stadsdelen arbetsvärderats 2006 kommer en lönekartläggning att göras. Den kan visa på eventuella osakliga löneskillnader. Förvaltningen avser att fortsätta arbetet med individuell lönesättning som en metod för att motverka osakliga löneskillnader.

Jämställdhet och mångfald bland medarbetarna

I varje platsannons används en formulering där det framgår att förvaltningen eftersträvar ökad jämställdhet och mångfald. Inom administrationen har förvaltningen i nuläget uppnått att 50% av de anställda är män och 19% har invandrarbakgrund.

Chef/arbetsledare ska på olika sätt underlätta kombinationen förvärvsarbete och föräldraskap, t.ex. genom att informera de anställda om rättigheter till deltid och ledighet vid föräldraledighet, pappamånader och vård av sjukt barn. Vidare ska det finnas en öppenhet för möjligheten att påverka arbetstiden. Flexitid och olika arbetstidsavtal tillämpas inom förvaltningen.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm Bostadsbyggande

Stadsdelsförvaltningen deltar i samrådsarbetet i frågor som rör nybyggnation. Genom diskussioner i de nätverk som byggs upp, bl.a. i samband med stadsdelsförnyelsearbetet, kan såväl boendes som företagares och föreningars intressen tas till vara. Stadsdelsnämnden får på så sätt ett solitt underlag för beslut i ärenden om nybyggnation inom stadsdelen.

Arbetsmarknad och näringsliv

Stadsdelsförvaltningen kommer att samverka med lokala företagarföreningar/företagsgrupper för att utveckla villkoren för ett starkare näringsliv och en bättre arbetsmarknad inom stadsdelen.

Näringslivslotsen kommer i samverkan med näringslivsbolaget att arbeta i ett projekt för att öka Hökarängens centrums attraktionskraft som kommersiellt centrum. För utveckling av Larsboda företagsområde har en företagsgrupp bildats, med representanter från Farsta stadsdelsförvaltning och näringslivsbolaget adjungerade.

Inom förvaltningens enhet Arbetsforum, bl.a. i stadsdelsförnyelseprojektet *Stöd till långtidsarbetslösa ungdomar*, har kontakter etablerats med företag och företagarföreningar för att få till stånd fler arbets- och praktikplatser. Arbetet via dessa kanaler kommer att vidareutvecklas under planperioden.

Förvaltningen erbjuder praktikplatser inom samtliga verksamhetsområden och ställer även platser till förfogande för personer i olika arbetsmarknadsåtgärder.

Trafiksystem – rent, tryggt och säkert

Stadsdelen arbetar, tillsammans med trafikkontoret, i en försöksverksamhet för att förbättra trafiksäkerheten på huvudvägnätet i ytterstaden. Försöksområde utgörs av gatorna Herrhagsvägen, Lingvägen och Enskedevägen. Förvaltningen ska även fortsättningsvis följa genomförandet av tillgänglighetsplanen och uppbyggnaden av databasen för cykelvägar.

Våren 2006 avser Farsta att tillsammans med övriga berörda stadsdelar i söderort göra en ny upphandling avseende skötsel av trafiklederna. Avtalet kommer att löpa under planperioden.

Arbetet med att successivt byta ut förvaltningens inhyrda bilar mot miljöbilar kommer att vara slutfört under planperioden.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar stad

Farstas arbete för en hållbar utveckling sker i ett nära samarbete med ett antal externa aktörer och i samverkan mellan interna enheter/personal. Ett antal exempel på hur nämnden avser att arbeta med miljöprogrammets mål:

- natur- och friluftsrelaterade projekt på Farstanäset
- arbete med miljödiplomering av lokala företag
- samverkan med Farstas koloniföreningar i ett projekt om lokal biologisk mångfald, miljövänlig odling, bättre kompostering m.m.
- arbete för att minska belastningen på sjöarna Magelungen och Drevviken
- miljöutbildningar och miljörelaterade studiebesök för egna medarbetare och för intresserade medborgare
- miljöombud i många verksamheter
- åtgärder för att minska förvaltningens energiförbrukning
- ett antal åtgärder för utvecklad källsortering och förbättrad avfallshantering, bl.a. genom deltagande i projektet Sortera Mera

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Demokrati

Förvaltningens arbete för att ge medborgarna möjlighet till insyn, deltagande och påverkan bygger i första hand på att öka tillgängligheten – till information och till möten som ger tillfälle till dialog. I detta är den rent fysiska tillgängligheten en viktig faktor som förvaltningen arbetar för att förbättra, i utemiljön och i förvaltningens lokaler.

Information måste ges på bred front för att nå så många som möjligt. Förvaltningen använder därför många kanaler med olika former av information, t.ex.:

- regelbunden annonsering i lokaltidningen Mitt i Söderort
- webbplats med e-postservice och möjlighet till prenumerationstjänst
- anslag på föreningsanslagstavlor
- pressmeddelanden
- publika datorer på tre platser
- inflyttningspaket för nyinflyttade

Förvaltningen kommer att fortsätta med temainslag vid stadsdelsnämndens sammanträden och att bjuda in till öppna möten i anknytning till olika frågor som rör närsamhället. I detta kommer även andra förvaltningar, myndigheter, experter, föreningar o.s.v. att engageras.

I projektet *Ungas röst i Farsta* pågår för närvarande uppbyggnad av en nätbaserad Community som ska ge nya möjligheter för dialog mellan politiker, tjänstemän och ungdomar. Communityn bygger på samverkan mellan fritidsgårdar, grundskola år 7 – 9, Kulturskolan, Farstagymnasierna och lokala föreningar/organisationer.

Även inom ordinarie verksamheter utvecklas arbetet för ungdomars delaktighet och inflytande, t.ex. i skolornas elevråd och genom möjlighet att påverka planeringen i fritidens verksamheter.

Nämndens pensionärs- och handikappråd ska vara viktiga kanaler för att föra fram frågor som specifikt rör äldres och funktionshindrades villkor till stadsdelsnämnden.

Integration

Frågor om bostadsbyggande och näringsliv återfinns under rubriken *Bygga bostäder och utveckla Stockholm*.

Deltagande i arbetslivet är en viktig del av integrationen i samhället. Arbetet med att bryta enskilda hushålls beroende av försörjningsstöd är därför fortsatt viktigt. Navigatorcentra kommer att överta arbetet med att fånga upp ungdomar som riskerar att missa gymnasieskolan.

Farstas lokala brottsförebyggande råd är väl etablerat och ska fortsätta stödja allmänt trygghetsskapande arbete såväl som arbete som rör särskilt utsatta grupper, t.ex. våldsutsatta kvinnor eller unga brottsoffer.

Fritidsverksamheten i Hökarängen deltar även fortsättningsvis i *Europeisk volontärtjänst* som tar emot fyra volontärer varje verksamhetsår från olika länder i Europa. De arbetar som språkstödjare i skolan och som fritidsledare på kvällstid. Volontärerna finns också med i det förebyggande arbetet mot alkohol och droger samt i arbetet för att motverka främlingsfientlighet och rasism.

Andelen elever med annat modersmål än svenska ökar snabbt i flera av stadsdels skolor, Förvaltningen kommer att verka för att fler lärare med utländsk bakgrund och med bred kompetens anställs. I en period med ett snabbt föränderligt elevunderlag, kan dessa lärare på ett flexibelt sätt tjänstgöra som ämneslärare och klasslärare och likväl ge studiehandledning på hemspråket och undervisa i modersmål. Undervisningen kan, om elevgruppen är tillräckligt stor, även helt ske på elevernas modersmål.

Kultur

Stadsdelsnämnden ser tillgången till och deltagandet i kulturaktiviteter som en viktig förutsättning för integration. Ett kulturarbete på bred front kommer därför även i fortsättningen att prägla förvaltningen. Förvaltningen strävar efter att göra kulturverksamheten tillgänglig för alla, inklusive personer som p.g.a. ett funk-

tionshinder kan vara beroende av särskilda hjälpmedel eller särskilda arrangemang för att delta.

I ett månatligt kulturkalendarium, som bl.a. finns på hemsidan och som e-post, samlas program som genomförs av olika aktörer i stadsdelen. På stadsdelens hemsida finns också kulturkatalogen som beskriver verksamma konstnärer och artister i Farsta och en ”kulturförslagslåda” med e-postmöjlighet.

Förskolor, skolor, vård- och omsorgsboenden, fritids- och sysselsättningsverksamheter får alla del av det interna kulturanslaget och i alla förvaltningens verksamheter finns kulturombud.

Hökarängens dagliga verksamhet/Pepparv 9 kommer under perioden att starta en kvällsöppen kulturaktivitet en dag i veckan för personer med funktionshinder som bor i gruppboende och egna lägenheter. Det kan vara dans, filmkväll mm.

Barn- och ungdomskulturen är på olika sätt prioriterad. Dels läggs en stor del av nämndens kulturanslag på verksamheter för barn och ungdom dels arbetar förvaltningen för att alla barn- och ungdomsverksamheter ska involveras i kulturarbetet. Skola, förskola och fritidsverksamheter ska se till att barn/ungdomar får del av professionella kulturupplevelser såväl som möjlighet till eget kulturutövande.

Fritidsaktiviteter – mötesplatser

Farsta är väl försett med mötesplatser i form av parklekar, öppna förskolor och fritidsgårdar. Verksamheterna uppfyller i hög grad nämndens mål om en effektivisering genom lokalmässig integrering. Förvaltningen har de senaste åren startat nya öppna förskolor och arbetar för närvarande med att utöka öppethållandet i någon/några parklekar.

Diskriminering

Många av förvaltningens verksamheter arbetar direkt eller indirekt för att motverka diskriminering och rasism. Nedan följer ett antal exempel:

- Förvaltningens policydokument om kränkande särbehandling
- Samverkan mellan skola, fritid, fältverksamhet och föräldrar för att skapa trygghet och utveckla mötesplatserna i stadsdelen
- I stadsdelens mötesplatser ska ungdomar med olika utgångspunkt välkomnas och de barn och ungdomar som befinner sig i riskzonen för att dras in i främlingsfientliga rörelser fångas upp
- Ökad tolerans med hjälp av gemensamma aktiviteter för människor med olika förutsättningar och bakgrund, inom kultur, idrott o.s.v.
- Det lokala brottsförebyggande rådets arbete, bl.a. för att minska rekryteringen till kriminella grupper
- Ungdomsmottagningen uppmärksammar könsrollsmönster och ungdomar med olika sexuell läggning – mottagningen ser också till den unika situation som ungdomar med olika kulturell bakgrund eller med funktionshinder har
- Samtliga skolor i Farsta har en antimobbinggrupp och en handlingsplan mot mobbing och annan kränkande behandling.

För att nå målet om ”världens mest tillgängliga huvudstad 2010” kommer förvaltningen under 2006 att inventera alla stadsdelsnämndens lokaler ur tillgänglighets-synpunkt. Om inventeringen skulle visa att det krävs större ingrepp än vad som kan finansieras inom budget, kommer ett ärende om detta att presenteras för stadsdelsnämnden.

Minskat antal bidragstagare

Stadsdelsförvaltningen har även under 2005 lyckats hålla trenden med ett minskande antal bidragshushåll. Antalet hushåll som avslutat kontakten är fler än de som tillkommit. Möjligheten till en fortsatt gynnsam utveckling är till stor del beroende av arbetslösheten, den enskilda faktor som bedöms mest påverka bidragberoendet, men också av nämndens resurser för arbetsmarknadsinsatser.

I enheten Arbetsforum räknar förvaltningen med att kunna fortsätta arbetet för att öka anställbarheten hos enskilda som söker försörjningsstöd p.g.a. arbetslöshet, och därmed minska bidragsberoendet. De metoder som utvecklats med stöd av kompetensfonden, stadsdelsförnyelsen och EU kommer till stor del att vara inordnade i ordinarie verksamhet efter 2006.

En påtaglig utveckling är att allt fler ställs utan sjukersättning från försäkringskassan och i stället hänvisas till kommunen för sin försörjning. För den målgrupp som betecknas som långtidsarbetslösa och som är i behov av samordnade insatser kommer arbetet att ytterligare struktureras upp i samverkan med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstinget.

Jämställdhet och mångfald

Inom skolan och förskolan arbetar man med olika metoder för att stärka jämställdheten, t.ex. för att ge flickor och pojkar lika förutsättningar i naturvetenskap och teknik. Besluten inom socialtjänsten kommer att följas upp utifrån ett genusperspektiv.

Genom de återkommande drogvaneeundersökningarna har uppmärksamats att flickor i flera avseenden har större svårigheter än pojkar; bl.a. använder de mer alkohol och droger. Fritiden lägger därför särskild tonvikt på jämställdhetsarbete och särskilda satsningar på flickor.

Personalen på ungdomsmottagningen är uppmärksam på könsrollsmönster och har god kunskap om trender som styr ungdomar. Ungdomar med olika kulturell bakgrund eller med funktionshinder ska känna att det finns kunskap om och förståelse för deras unika situation.

Ta ansvar för ekonomin

Sammanfattning av väsentliga förändringar

Utgångspunkten för nämndens arbete med budgetunderlaget är av kommunfullmäktige beslutad budget för år 2006 med inriktning för åren 2007 och 2008. Budgetunderlaget redovisar en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten och beskriver trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar.

Mnkr	Bokslut 2005	Budget 2006	KF plan 2007
Anslag 1			
Nämndens verksamhet	1 201,3	1 225,0	1 224,3
Anslag 2			
Ekonomiskt bistånd mm	118,5	116,3	112,2
Netto totalt	1 319,8	1 341,3	1 336,5

Bokslut för 2005 visar en budget i balans med ett överskott på 0,5 % vilket ger ett bra utgångsläge inför kommande år. Med hänsyn tagen till kommunfullmäktiges olika prioriteringar så innebär ovanstående budgetförutsättningar att effektiviseringar måste göras inom flera verksamheter, bl.a. äldreomsorgen, för att budgeten ska kunna vara i balans.

Befolkning

Befolkningsförändringarna under de närmaste åren berör i första hand förskola och skola. De åldersgrupper som främst påverkar omfattningen av förvaltningens verksamhet är 1-5 år, 6-15 år och 80 år och äldre. Idag går 60 % av alla 1-5 åringar i Farstas kommunala förskolor och 71 % av alla 6-15 åringar i Farstas kommunala grundskolor. Av personer över 80 år har 44 % hemtjänst eller bor i särskilt boende.

*Befolkningsförändringar åren 2004 – 2009**

År	1–5 år	6–15 år	16–18 år	19–64 år	65–79 år	80- år	Totalt
2004	2 329	4 996	1 436	27 046	6 016	3 306	45 129
2005	2 398	4 887	1 540	27 327	5 781	3 341	45 274
2006	2 474	4 748	1 632	27 528	5 573	3 329	45 284
2007	2 539	4 671	1 663	28 015	5 437	3 322	45 647
2008	2 589	4 649	1 656	28 574	5 361	3 291	46 120
2009	2 614	4 619	1 655	28 916	5 368	3 263	46 435

* statistik från USK med hänsyn tagen till planerad nybyggnation

Till det totala antalet tillkommer att det föds ca 530 barn per år, s.k. 0-åringar.

Förändringar som redovisas innebär att vi kommer att fortsätta utbyggnaden inom förskolan och samtidigt anpassa skolans kostnader till ett minskat elevunderlag. Våra äldre i stadsdelen minskar något under de närmaste åren. Vi bedömer dock att behovet av vård och omsorg kommer att vara relativt konstant under den aktuella planperioden.

Kostnadsutveckling

Förvaltningen räknar med ökade driftskostnader till följd av förskoleutbyggnad. Samtidigt arbetar vi med att minska kostnaderna för grundskola. För närvarande pågår en översyn av hur skolan ska kunna anpassa sina kostnader till det minskade elevunderlaget. Ett särskilt ärende om lokalutnyttjande och organisation av våra skolor kommer att presenteras för nämnden under våren 2006. I övrigt räknar vi inte med att driftkostnaderna ska varken öka eller minska med undantag för sedvanliga pris- och löneökningar.

Nya IT-lösningar, såsom självservice i lönesystemet och scanning av fakturor, förväntas sänka kostnaderna för administrativ personal. Förvaltningen bedömer att dessa kostnadsminskningar mer än väl kommer att ätas upp av ökade kostnader för t.ex. scanning, licenser och andra IT-kostnader. Under det närmaste året kommer staden att införa ett nytt datasystem (Parasol) för utförarna inom äldreomsorgen. Kostnaden för detta har vi inte fått uppgift om än men det rör sig om ca 800 användare. Detta medför ökade kostnader för både behörighetsadministration och projektledare. Ökade driftskostnader för redan befintliga IT-system befaras också, även om förvaltningen inte kan göra någon mer exakt bedömning.

Ett påpekande vi dock vill göra är om kompensationen för att arbetsgivaren numera betalar en särskild sjukförsäkringsavgift på 15 procent för anställda som är sjukskrivna. Avgiften är direkt kopplad till försäkringskassans kostnader och arbetsgivaravgiften har sänkts med 0,24 procent. Staden har dock inte gjort motsvarande sänkning av personalförsäkringspålägget (pf). Det är angeläget att förvaltningarna får tillgodoräkna sig eventuella kostnadsminskningar för staden till följd av åtgärder som förvaltningarna själva vidtar för att minska sjukskrivningarna.

Vi befarar att det nya avtalet för driften av trafikleder kan komma att öka stadsdelens kostnader. Upphandling görs under 2006 varför den nya kostnadsnivån ännu är okänd.

Behov av effektiviseringar

Förvaltningens utgångspunkt i budget- och planeringsarbetet är att alltid lägga en budget i balans. För att kunna hantera förändrade inriktningar både från kommunfullmäktige och i befolkningens behov så följer vi stadens resursfördelningssystem även i vårt eget budgetarbete. I huvudsak fördelar vi ersättningar till våra enheter utifrån prestationer och med belopp som har resursfördelningssystemet som grund. Det finns dock några verksamheter där systemet för resurstilldelningen inte är helt i relationen till behovet. Dessa vill vi lyfta fram här då vi anser att det är statsövergripande problem. Om ingen förändring sker kommer vi att behöva vidta åtgärder inom andra verksamheter för att få budget i balans.

Omsorg om funktionshindrade

Inom omsorgen om funktionshindrade täcker ofta inte schablonersättningen för LSS-boende den faktiska kostnaden. Främst gäller detta kostnader för resor.

Stadsmiljö

Budgetanslaget för stadsmiljöområdet är, trots det nya resursfördelningssystemet, svårhanterligt även framöver. Problemet är kostnaderna för vinterväghållning vilka är omöjliga att med säkerhet förutse. Nämnden lägger budget för stadsmiljöområdet utifrån ett erfarenhetsmässigt antagande om snömängder och därmed följande kostnader medan entreprenören ersätts efter prestation, d.v.s. efter hur mycket snö som faller i praktiken. Vid stora snömängder måste besparingar på övrig park- och gatuskötsel göras under året, något som dessutom blir omöjligt när extrema snöfall inträffar i slutet av ett år.

Förvaltningen skulle föredra att medel för vinterväghållning tilldelades efter prestation. Det skulle också göra att stadsdelarna under extremt snöfattiga år inte kunde tillgodoräkna sig vad som måste betecknas som "oförtjänta" överskott.

De extramedel som nämnden fått för drift och underhåll av utemiljön går till stor del till drift av trafiklederna. Stadsdelnämnderna övertog ansvaret för trafiklederna 2006-01-01. Vid årsskiftet övertog stadsdelnämnderna också ansvaret för ett antal nya typer av markupplåtelser. I och med detta har intäktskravet för markupplåtelser ökat från 0,4 mnkr till 1,8 mnkr. Enligt förvaltningens beräkningar kan det bli svårt att nå upp till intäktskravet. Detta kan leda till att tidigare besparingar på park och renhållning kommer att kvarstå i framtiden. Förvaltningen har handlat upp en entreprenör för klottersanering i samarbete med innerstadens stadsdelsförvaltningar. Entreprenadavtalet kommer att löpa under kommande treårsperiod.

Särskolan

I huvudsak har det ökade ansvaret som stadsdelsförvaltningen fått för särskolan fungerat bra både verksamhetsmässigt och ekonomiskt. Dock har vi inom vår stadsdel en specialsärskola för multihandikappade elever. Denna verksamhet bedrivs i specialutformade lokaler. De elever som går där kommer från olika håll i staden. De prestationsersättningar vi får för verksamheten täcker inte kostnaderna. Vi anser det inte vara rimligt att en enskild stadsdel ska bära kostnaderna för en verksamhet som i huvudsak får anses vara kommunövergripande.

Investeringar

I KFs plan för 2007 och 2008 är 1,3 miljoner kronor per år beräknade för parkinvesteringar som stadsdelnämnden själv beslutar om. Förvaltningen kommer i VP 2007 att föreslå hur dessa medel ska användas. För investeringar som marknämnden beslutar om begärs medel till följande:

- Framtagande av en parkplan för hela Farsta, 0,5 mnkr
- Översyn av träd, ombyggnad av lekpark, förbättring av gångstråk mm i parken Olympiaplan i Tallkrogen, 2 mnkr 2007 och 6 mnkr 2008
- Öka tillgängligheten av naturmark i anslutning till Postiljonens äldreboende i Svedmyra, 0,1 mnkr 2007 och 1,4 mnkr 2008

Lokaler

Förutom det vi redan beskrivit (se *Kostnadsutveckling*) om en fortsatt utbyggnad inom förskolan och en effektivisering av skollokaler så finns ett stort investeringsbehov i kök. Främst gäller det skolornas kök men även i andra verksamheter. Förvaltningen har genomfört en utredning av alla skolkök och ska vi kunna hålla en godtagbar kvalitet så behöver investeringar i storleksordningen 50 miljoner kronor göras. Samtidigt har nya lagar kommit som medför att många kök i förskolor och äldreboende inte håller fullgod kvalitet.

Förvaltningen anser därför att det är viktigt att stimulansmedel även fortsättningsvis finns till utbyggnad av verksamheter men att det också finns möjlighet att söka tilläggsanslag för investeringar. Vi bedömer inte att vi under överskådlig tid kan åtgärda alla de köksupprustningar som behövs om vi ska betala hela investeringen på hyran.